

หัวข้อสารนิพนธ์	การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกาจังหวัด นครศรีธรรมราช
ชื่อผู้วิจัย	นายกิตติ์ธเนศ แสงประเสริฐ
สาขาวิชา/คณะ/ มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการสื่อสารท่องเที่ยวและบันเทิง/ คณะนิเทศศาสตร์/มหาวิทยาลัยเกริก
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ประจัน วัลลิโก
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะและวิธีการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ความคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ และใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่ออธิบายสนับสนุน พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ ชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาถึงลักษณะและวิธีการจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนคีรีวง ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มมัคค์้อม กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน และชมรมท่องเที่ยว โดยทำการศึกษาจากประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน และในส่วนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อสนับสนุนผลการศึกษา ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 265 คน โดยเก็บจากสมาชิกในแต่ละกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มออมทรัพย์ 200 คน
2. กลุ่มมัคค์้อม 20 คน
3. กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน 10 คน
4. ชมรมท่องเที่ยว 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามเตรียมไว้ล่วงหน้าใช้สัมภาษณ์ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกภายในกลุ่ม (ภาคผนวก ก.)

2. แบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง การคาดหวังของชุมชน กับการจัดการด้านการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว

แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา, จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ถามถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็น ผู้ศึกษาใช้ระบบการวัดโดยให้คะแนนเป็น 3 ระดับ ดังนี้

น้อย	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	1
ปานกลาง	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	2
มาก	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	3

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลการมีส่วนร่วมโดยชุมชนท้องถิ่น ในแต่ละประเด็นดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการประชุม
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผล
5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สำหรับเครื่องมือในตอนที่ 3 ที่ใช้ระดับการเข้ามาจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยชุมชนท้องถิ่น ผู้ศึกษาใช้ระบบการวัดโดยให้คะแนนในการเข้าร่วมทุกประเด็นที่กล่าวมา คือ ให้คะแนนตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วม ส่วนการไม่เข้าร่วมมีค่าคะแนนเท่ากับ 0

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนคีรีวงมี 3 ลักษณะ คือ 1) กลุ่มทุน มีหน้าที่ในการจัดหาและระดมทุนเพื่อให้เกิดมีทุนหมุนเวียนในชุมชนมากที่สุด นอกจากนั้นยังเปิดให้สมาชิกกู้ยืมเงินนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงการจัดสวัสดิการในส่วนของการรักษาพยาบาล การศึกษา และการพัฒนาชุมชนด้วย 2) กลุ่มอาชีพ มีหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกภายในชุมชนมีอาชีพเสริมนอกจากทำเกษตรเพียงอย่างเดียว เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว และชุมชน กลุ่มอาชีพเองเป็นเสมือนแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งภายในชุมชนด้วย 3) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีหน้าที่หลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติภายในชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์ และควบคุมการใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมไปถึงการปลูกจิตสำนึกให้คนภายในชุมชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นกลุ่มที่ดูแลเส้นทาง

(3)

ท่องเที่ยวของชุมชนศิรีวงด้วย และกลุ่มตัวอย่างความคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการด้านการท่องเที่ยวในเรื่อง การทำให้เกิดผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน, กาทำงานเป็นทีม, การอยู่ร่วมกันในการจัดการด้านการท่องเที่ยวพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้ คือ มีส่วนร่วมในการประชุม, มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์, มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ, มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวชุมชนศิรีวง มีดังนี้

2.1 มีนโยบายการท่องเที่ยวที่ไม่แน่นอน ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

2.2 ขาดหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องการท่องเที่ยวโดยตรง

2.3 ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

3. การสื่อสารของชุมชนศิรีวงเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

3.1 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่องทำให้นักท่องเที่ยว

3.2 การสื่อสารภายในชุมชนยังมีน้อยบางครั้งขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

3.3 การสื่อสารจากภายในชุมชนออกไปข้างนอกค่อนข้างลำบากเนื่องจากการใช้

ภาษาพูดที่ใช้

ภาษาท้องถิ่น

4. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนศิรีวง

4.1 ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีความต่อเนื่อง

ชัดเจน และมีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบภาพรวมการท่องเที่ยวของชุมชนศิรีวง

4.2 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวชุมชนศิรีวงต้องมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก มากขึ้น

4.3 ต้องมีการสื่อสารภายในชุมชนให้มากกว่านี้เพื่อสามารถจัดการท่องเที่ยวได้อย่างสมบูรณ์

4.4 หมั่นฝึกฝนให้ชาวบ้านใช้ภาษาทางการในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวแทนที่จะใช้ภาษาท้องถิ่น

4.5 ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าพื้นเมืองให้มีคุณภาพดี และเป็นที่ยุ้จักยิ่งขึ้น ตลอดจนจัดให้มีศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง โดยเฉพาะ